

Učitel naživo: příprava na profesi učitele v prostředí učící se komunity

BLANKA VACULÍK PRAVDOVÁ

**učitel
naživo**

Chceme učitele, kteří s dětmi navazují a udržují vztahy založené na vzájemné důvěře, vytvářejí podnětné příležitosti pro učení každého dítěte a reflektují svoji práci s oporou o důkazy.

– víze programu Učitel naživo

Vtýmu **Učitele naživo** věříme, že dobrý učitel dokáže proměňovat životy dětí k lepšímu, a ovlivňovat tak budoucnost celé společnosti. Že učitelství patří mezi profese, které přinášejí pocit smysluplnosti a naplnění. Výběrové řízení pro zájemce o studium ve vzdělávacím programu Učitel naživo nás utvrdilo v přesvědčení, že tento postoj sdílí řada talentovaných lidí, kteří se rozhodli svůj čas a energii věnovat dětem na základních a středních školách. Ti, kteří úspěšně zvládli dvoukolové výběrové řízení, budou získávat učitelskou kvalifikaci právě prostřednictvím akreditovaného programu Učitel naživo.

Už z názvu programu je patrné, že příprava našich studentů na učitelkou profesi probíhá přímo v terénu, v praxi, v přímém kontaktu s dětmi. Klíčový význam pro profesní rozvoj studentů mají proto **provázející učitelé**, tedy zkušení pedagogové z tréninkových škol, pod jejichž vedením studenti praktikují. Studenti s provázejícími učiteli plánují a reflektují nejen vlastní výuku, ale učí i společně – v tandemu.

Péči o vztah mezi studenty a provázejícími učiteli, podporu spolupráce a zkvalitnění reflexe studentovy výuky mají na starost externí mentoři, kteří docházejí za studenty a učiteli do škol. Pro provázející učitele organizujeme také podpůrná setkání, na nichž mají příležitost reflektovat své zkušenosti s kolegy z ostatních škol a získávat nové dovednosti, například v oblasti reflexe a mentoringu.

S výjimkou praxe na školách, kde studenti pracují obvykle ve trojici (dva studenti a jeden provázející učitel), tvoří studenti stálou skupinu připomínající školní třídu. V tomto heterogenním (věkem, vzděláním i životními zkušenostmi) uskupení se studenti setkávají v rámci výukových bloků i na reflektivních seminářích. Jejich výuku vedou tzv. průvodci, zkušení lektori s dlouholetou učitelkou praxí.

Pojetí výuky v programu vychází z přesvědčení, že člověk konstruuje své poznání skrze kritické prověřování svých dosavadních poznatků a zkušeností. Průvodci proto při výuce uplatňují princip izomorfismu – a každá další lekce je

dokladem toho, že tento princip zásadním způsobem přispívá ke konstruování vlastního poznání studentů učitelství, a akceleruje tak jejich profesní rozvoj.

Dalším znakem vzdělávání v UNŽ je **mezioborová integrace**. Poznatky a dovednosti si studenti neosvojují izolovaně v rámci jednotlivých předmětů, nýbrž čerpají z konkrétních pedagogických situací, s nimiž se v praxi potýkají. Při řešení těchto situací si osvojují poznatky z pedagogiky, psychologie i didaktiky.

Průvodci se zaměřují také na rozvoj reflektivních dovedností studentů učitelství a využívají reflexi konkrétních pedagogických situací k propojování praktických zkušeností získaných při práci s dětmi s teoretickými znalostmi studentů osvojenými v rámci výukových bloků. Vycházejí přitom z poznatku, že profesní učení učitele je efektivní, je-li řízeno jeho vnitřními potřebami a má-li kořeny ve vlastních zkušenostech.

Možnost být součástí učící se komunity, která umožňuje utvářet dlouhodobé kolegiální i přátelské vztahy a nabízí bezpečné prostředí a různorodé příležitosti k učení každého jedince, je studenty i absolventy nejvíce oceňovaným přínosem programu Učitel naživo. Širší učící se komunita tvořená studenty, absolventy, provázejícími učiteli, mentory, lektory i ostatními členy týmu UNŽ má příležitost setkávat se, sdílet zkušenosti a vzájemně se obohacovat například na **Dnech inspirace**.

Mgr. Blanka Vaculík Pravdová, Ph.D.,

je průvodkyní studentů učitelství v programu Učitel naživo. Pregraduální přípravě učitelů se věnovala i jako provázející učitelka studentů učitelství FF Ostravské univerzity a jako vyučující na katedře pedagogiky PdF MU v Brně. Je autorkou výzkumné monografie *Já jako učitel: profesní sebepojetí studenta učitelství*.